

festivalová recenzia - **hlavný program**

EMILY

DIVADLO NUDE

autorka recenzie: Hana Rodová

predstavenie na festivale Dotyky a spojenia:

26.6.2024 v Martine

Emily. Zrodená pre slobodu

Uvažovať o inscenácii bratislavského nezávislého Divadla Nude v skratke je neľahké. Presne tak, ako prijať, hodnotiť a, nebodaj, vymedziť do istého rámca slobodu a rovnoprávnosť človeka ako takého. Autor a režisér Michal Belej spolu s dramaturgičkou Katarínou Mrázek ponúkajú v hre *Emily* fragmentárne zobrazenie osudu anglickej sufražetky Emily Davidson popretkávané mozaikou odkazov, postrehov a úvah o feminizme, slobode, dôležitosť rovnosti a rovnoprávnosti ľudí, práva slobodne voliť, o násilí, týraní (nielen) žien, aktivizme, stereotypoch, (ne)úspešných samovražďach a pod. bez ohľadu na pohlavie, národnosť, politické presvedčenie, vek... Prepojenie sveta začiatku minulého storočia súčasnosti týmito témami je desivo aktuálne, rovnako ako aj práca s jazykovou rovinou textu.

Text sa pohráva s Emiliným životným príbehom vášnivo, naliehavo, atakujúco, a pritom humorne, s občasným vystúpením z postavy, narušením príbehu, odkazom na súčasnosť na viacerých úrovniach a pod., avšak zároveň neprekračuje hranice vymedzenej poetiky hry, nazvime to, dramaticko-vizuálneho diela, v ktorom sa pracuje rovnako s textovým naratívom ako aj s fyzickým telom hercov.

Predstavenie sa odohrávalo v CO kryte obchodného domu, v netradičnom, stiesnenom, chladnom priestore bez okien, z ktorého niet úniku. Scéna Laury Štorcelovej je minimalistická a využíva aj dispozície danej lokácie. A teda pivničný priestor udáva charakter akejsi formy väzenia (myšlienok, definícií, stereotypov, spoločenských noriem, skutočnej cely...), v ktorom sú až kurátorským spôsobom nainštalované vizuálne znaky. Nadrozmerná hlava koňa (symbol osudu, keďže E. D. zomrela práve pod kopytami dostihového koňa, ale zároveň i symbol torza sôch, ktoré sú spájané vo verejnom priestore s panovníkmi- mužmi), či stacionárny bicykel (znak cyklickosti, statickosti, ale i námahy, ktorú musí človek neúnavne vykonávať, a predsa sa neposunie z miesta. Hrací priestor je neobmedzený (hrá sa za, s, i medzi divákmi). L. Štorcelová je i autorkou kostýmov, ktoré podčiarkujú dobový kontext i súčasnosť.

Inscenačný tvar je postavený najmä na štylizovaných hereckých výkonoch Lýdie Ondrušovej ako Emily a Jakuba Jablonského v postave ON. Presvedčivo a plasticky pracujú s viacerými hereckými

polohami. Ondrušová je spočiatku nalievavou, manipulatívnu, agitujúcou, neskôr sa stáva submisívnejšou, ale i dramatickejšou a intenzívnejšou. Stále demonštratívne slobodnou. Jablonský zosobňuje dominantný, tvrdý, maskulínny heterosexuálny archetyp muža. Muža politika, vodcu, tyrana, sexuálneho predátora. Ich interakcia vo fyzickom konaní je pohybovo zladená, vytvára pôsobivé tanečné akcie (Barbora Janáková).

Inscenácia kladie mnohé otázky, nedáva odpovede. Nehodnotí. Popisuje. Občas didaktizuje, ale hneď trefne a sebaironicky relativizuje. Spôsob formulácií, myšlienok, smer, ktorým sa svet po tisícročia v zabehaných stereotypných koľajach uberá...